

MUITINĖS KONVENCIJA dėl tarptautinio krovinių gabenimo su TIR knygelėmis (1975 m. TIR konvencija)

Susitariančiosios Šalys, norėdamos supaprastinti tarptautinių krovinių gabenimą kelių transporto priemonėmis, manydamos, kad krovinių gabenimo sąlygų pagerinimas yra vienas svarbiausių veiksmų, padedančių plėtoti šalių bendradarbiavimą, ir pritardamos, kad reikia supaprastinti administracinius formalumus tarptautinio kelių transporto srityje, ypač pasienyje,

s u s i t a r ė:

I skyrius

BENDROSIOS NUOSTATOS

a. sąvokų apibrėžimai

1 straipsnis

Šioje konvencijoje:

- a) sąvoka "TIR procedūra" - tai krovinių gabenimas nuo išvykimo muitinės įstaigos iki paskirties muitinės įstaigos pagal TIR procedūrą, nustatytą šioje konvencijoje;
- b) sąvoka "importo ir eksporto muitai ir mokesčiai" - tai visi muitai ir kiti mokesčiai bei kitos išlaidos, susijusios su krovinių įvežimu arba išvežimu, išskyrus mokesčius ir rinkliavas, kurių suma apribota apytikslėmis suteiktų paslaugų išlaidomis;
- c) sąvoka "kelių transporto priemonė" - tai ne tik variklio varoma transporto priemonė, bet ir bet kokia priekaba ar puspriekabė, tempiama tokios transporto priemonės;
- d) sąvoka "autotraukinys" (transporto priemonių sąstatas) - tai sukabintos transporto priemonės, kurios važiuoja kaip vientisas junginys;
- e) sąvoka "konteineris" - tai transporto įrenginys (narvas, nuimamoji cisterna ar kita panaši konstrukcija), kuris:
  - i) sudaro visiškai arba iš dalies dengtą talpyklą kroviniams gabenti,
  - ii) gana stiprus ir tinka daugkartiniam naudojimui,
  - iii) specialiai sukonstruotas palengvinti krovinių gabenimą vienu ar kelių rūšių transportu be tarpinio jų perkrovimo,
  - iv) sukonstruotas taip, kad būtų lengviau jį perkelti iš vienos transporto rūšies į kitą,
  - v) sukonstruotas taip, kad jį būtų galima lengvai pakrauti ir iškrauti,
  - vi) turi ne mažesnę kaip 1 m³ talpą;"nuimamieji kėbulai" taip pat yra konteineriai;
- f) sąvoka "išvykimo muitinė" - tai bet kuri Susitariančiosios Šalies muitinė, kurioje prasideda viso krovinio arba jo dalies tarptautinis gabenimas pagal TIR procedūrą;
- g) sąvoka "paskirties muitinė" - tai bet kuri Susitariančiosios Šalies muitinė, kurioje baigiamas viso krovinio arba jo dalies tarptautinis gabenimas pagal TIR procedūrą;
- h) sąvoka "en route muitinė" - tai bet kuri Susitariančiosios Šalies muitinė, per kurią autotransporto priemonė, autotraukinys ar konteineris įvežamas arba išvežamas pagal TIR procedūrą;
- i) sąvoka "asmuo" - tai fizinis ir juridinis asmuo;
- j) sąvoka "sunkiasvoris arba nestandartinio dydžio kroviny" - tai bet koks sunkus ar didelis krovinys, kuris dėl savo svorio, dydžio ar pobūdžio paprastai negabenamas dengta transporto priemone arba konteineriu;
- k) sąvoka "garantinė asociacija" - tai asociacija, kurią Susitariančiosios Šalies muitinės tarnybos pripažino asmenų, taikančių TIR procedūras, garantu.

b. Taikymo sritis

2 straipsnis

Ši konvencija taikoma gabenant krovinius be tarpinio perkrovimo į kelių transporto priemones, autotraukinius arba konteinerius, kai kertama viena ar kelios sienos nuo vienos Susitariančiųjų Šalių išvykimo muitinės įstaigos iki kitos Susitariančiosios Šalies paskirties muitinės įstaigos arba tos pačios Susitariančiosios Šalies paskirties muitinės įstaigos, jei tam tikra TIR dalis nuo pradžios iki pabaigos yra vykdoma automobilių transportu.

3 straipsnis

Šios konvencijos nuostatos taikomos, jeigu:

a) gabenama:

- i) kelių transporto priemonėmis arba autotraukiniais, iš anksto paruoštais gabenti III skyriaus a dalyje nurodytomis sąlygomis, arba
- ii) tomis kelių transporto priemonėmis, autotraukiniais ar konteineriais III skyriaus c dalyje nurodytomis sąlygomis;

b) kroviniai gabenami garantuojant asociacijoms, kurios pripažintos pagal 6 straipsnio nuostatas, ir naudojant TIR knygeles, atitinkančias šios konvencijos 1 priede pateiktą pavyzdį.

c. pagrindinės nuostatos

4 straipsnis

Kroviniai, gabenami pagal TIR procedūrą, šalių pasienio muitinėse en route nėra apmokestinami importo ir eksporto muitais ir mokesčiais arba užstatu.

5 straipsnis

1. Kroviniai, gabenami pagal TIR procedūrą užplombuotomis kelių transporto priemonėmis, autotraukiniais arba konteineriais, tranzito šalių pasienio muitinėse paprastai netikrinami.

2. Tačiau norint išvengti piktnaudžiavimo, muitinės tarnybos išimties tvarka gali šiose muitinėse krovinių patikrinti.

II skyrius

TIR knygelių išdavimas

Garantinių asociacijų atsakomybė

6 straipsnis

1. Kiekviena Susitariančioji Šalis gali suteikti asociacijoms teisę tiesiogiai arba per asociacijas korespondentes išduoti TIR knygeles ir būti garantais, jei laikomasi minimalių sąlygų ir reikalavimų, nurodytų 9 priedo I dalyje. Ši teisė panaikinama, jei nesilaikoma 9 priedo I dalyje nurodytų minimalių sąlygų ir reikalavimų.

2. Asociacija gali būti pripažinta konkrečioje šalyje tada, kai jos garantija padengia tos šalies įsipareigojimus, susijusius su krovinių gabenimu naudojant TIR knygeles, išduotas užsienio šalies asociacijų, priklausančių tai pačiai tarptautinei organizacijai, kaip ir minėta asociacija.

3. Asociacija išduoda TIR knygeles tik tiems asmenims, kuriems Susitariančiųjų Šalių, kuriose yra jų buveinė arba steigimo vieta, kompetentingos institucijos nėra atėmusios teisės taikyti TIR procedūrą.

4. Teisė taikyti TIR procedūrą suteikiama tik tiems asmenims, kurie laikosi šios konvencijos 9 priedo II dalyje nurodytų minimalių sąlygų ir reikalavimų. Ši teisė bus atimta, jei minėti reikalavimai nebus vykdomi.

5. Teisė taikyti TIR procedūrą suteikiama šios konvencijos 9 priedo II dalyje numatyta tvarka.

7 straipsnis

TIR knygelės, kurias gauna garantinės asociacijos iš užsienio šalių asociacijos korespondenčių arba tarptautinių organizacijų, nėra apmokestinamos importo ir eksporto muitais ir mokesčiais, joms taip pat netaikomi importo ir eksporto draudimai bei apribojimai.

8 straipsnis

1. Garantinė asociacija įsipareigoja sumokėti visus importo ir eksporto muitus ir mokesčius, taip pat delspinigius, kurie gali būti priskaičiuoti pagal muitinės įstatymus ir taisykles tos šalies, kurioje buvo nustatytas TIR procedūros pažeidimas. Garantinė asociacija aukščiau nurodytas sumas įsipareigoja sumokėti kartu su tiesioginiais skolininkais.

2. Jeigu vienos ar kitos Susitariančiosios Šalies įstatymais ir taisyklėmis nėra nustatytas importo ir eksporto muitų ir mokesčių mokėjimas, kaip nurodyta 1 straipsnio dalyje, garantinė asociacija įsipareigoja tomis pačiomis sąlygomis sumokėti sumą, lygią importo ir eksporto muitų ir mokesčių sumai, įskaitant galimus delspinigius.

3. Kiekviena Susitariančioji Šalis nustato didžiausią sumą, kurios gali reikalauti iš garantinės asociacijos už kiekvieną TIR knygelę, kaip numatyta straipsnio 1 ir 2 dalyse.

4. Garantinė asociacija tampa atsakinga kompetentingoms tarnyboms tos šalies, kurioje yra išvykimo muitinė, nuo tada, kai TIR knygelė priimama įforminti toje muitinėje. Atsakomybė kitoms šalims, kurių teritorija kroviniai gabenami pagal TIR procedūrą, prasideda nuo krovinio įvežimo arba, jei TIR procedūra buvo laikinai sustabdyta, kaip numatyta 26 straipsnio 1 ir 2 dalyse, nuo tada, kai TIR knygelę priima muitinė, kurioje TIR procedūra atnaujinama.

5. Garantinė asociacija atsako ne tik už prekes, išvardytas TIR knygelėje, bet ir už tas, kurios TIR knygelėje nenurodytos, bet yra užplombuotoje transporto priemonės dalyje arba užplombuotame konteineryje. Už kitas prekes garantinė asociacija neatsako.

6. Nustatant straipsnio 1 ir 2 dalyse minimų muitų ir mokesčių sumas, TIR knygelėje pateikti duomenys apie prekes pripažįstami teisingi, jei nėra įrodoma kitaip.

7. Pasibaigus straipsnio 1 ir 2 dalyse minimų sumų mokėjimo terminui, kompetentingos tarnybos, prieš pateikdamos pretenziją garantinei asociacijai, turi pirmiausia kiek galėdamos reikalauti, kad jas apmokėtų tiesioginis skolininkas ar skolininkai.

9 straipsnis

1. Garantinė asociacija nustato TIR knygelės galiojimo terminą, nurodydama paskutinę galiojimo dieną, po kurios TIR knygelės jau nebegalima pateikti išvykimo muitinei.
2. Jei TIR knygelė išvykimo muitinėje buvo įforminta paskutinę jos galiojimo dieną arba iki šio straipsnio 1 dalyje nustatyto termino, tokiu atveju knygelė paskirties muitinėje galioja iki TIR procedūros pabaigos.

10 straipsnis

1. TIR knygelė gali būti muitinėje įforminama su išlygomis arba be jų. Jei daromos išlygos, jos turi būti pagrįstos faktais, susietais su TIR procedūra. Šie faktai turi būti nurodyti TIR knygelėje.
2. Jeigu šalies muitinė įformino TIR knygelę be išlygų, ji negali reikalauti, kad garantinė asociacija sumokėtų sumas, nurodytas 8 straipsnio 1 ir 2 dalyse, išskyrus atvejį, jei muitinėje TIR knygelė buvo įforminta neteisėtai arba apgaulės būdu.

11 straipsnis

1. Jei TIR knygelė nebuvo įforminta arba įforminta su išlygomis, kompetentingos institucijos neturi teisės reikalauti, kad garantinė asociacija sumokėtų sumas, nurodytas 8 straipsnio 1 ir 2 dalyse, jeigu per metus nuo TIR knygelės įforminimo šioje muitinėje dienos jos raštu nepranešė garantinei asociacijai, kad TIR knygelė neįforminta arba įforminta su išlyga. Ši nuostata taikoma ir tada, kai buvo įforminta neteisėtai arba apgaulės būdu, tik tokiu atveju numatytas dvejų metų terminas.
2. Reikalavimas sumokėti mokesčius, nurodytus 8 straipsnio 1 ir 2 dalyse, garantinei asociacijai pateikiamas ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo tos dienos, kai asociacijai buvo pranešta, kad TIR knygelė neįforminta, įforminta su išlyga arba neteisėtai ar apgaulės būdu, ir ne vėliau kaip per dvejus metus nuo tos pačios dienos. Jei bylos per tuos dvejus metus buvo perduotos teismui, mokestinė pretenzija turi būti pateikta per metus nuo teismo sprendimo įsigaliojimo dienos.
3. Reikalaujamą sumą garantinės asociacijos privalo sumokėti per tris mėnesius nuo tos dienos, kai buvo gautas reikalavimas. Sumokėta suma bus gražinta asociacijai, jei per dvejus metus nuo tos dienos, kai buvo pateiktas reikalavimas, muitinės tarnybos gaus svarius įrodymus, kad šios transporto operacijos metu jokių pažeidimų nepadarėta.

III skyrius

Krovinių gabenimas naudojant TIR knygeles

a. Transporto priemonių ir konteinerių tinkamumas

12 straipsnis

Šio skyriaus a ir b poskyriai taikomi, kai kelių transporto priemonių konstrukcija ir įranga atitinka šios konvencijos 2 priede nurodytas sąlygas ir buvo patvirtinta šios konvencijos 3 priede numatyta tvarka. Tinkamumo liudijimas turi atitikti 4 priede pateiktą pavyzdį.

13 straipsnis

1. Kaip reikalauja šio skyriaus a ir b poskyrių nuostatos, konteineriai turi būti sukonstruoti pagal 7 priedo 1 dalyje nustatytas sąlygas ir tinkami gabenti krovinius šio priedo II dalyje numatyta tvarka.
2. Konteineriai, skirti kroviniams gabenti su muitinės plombomis ir atitinkantys 1956 m. Muitinės konvenciją ir jos susitarimus, priimtus JT būstinėje, taip pat 1972 m. Muitinės konvencijos nuostatas dėl konteinerių arba kitus tarptautinius aktus, pakeičiančius šią Konvenciją, yra laikomi, kad atitinka šio straipsnio 1 dalies nuostatas; jais leidžiama gabenti pagal TIR procedūrą be papildomo leidimo.

14 straipsnis

1. Kiekviena Susitariančioji Šalis pasilieka teisę nepripažinti pažymėjimo tinkamumo liudijimo tų kelių transporto priemonių ir konteinerių, kurie neatitinka 12 ir 13 straipsniuose numatytų sąlygų. Vis dėlto Susitariančiosios Šalys neturėtų sulaikyti transporto priemonių arba konteinerių, kuriuose aptikti trūkumai yra nereikšmingi ir nesudaro sąlygų kontrabandai.
2. Kad bet kuri kelių transporto priemonė ar konteineris, kurie neatitiko nustatytų reikalavimų, galėtų vėl gabenti krovinius su muitinės plombomis, jie turi būti sutvarkyti, kokie buvo anksčiau, arba tam tikra tvarka iš naujo patikrintas jų tinkamumas.

b. Krovinių gabenimo su TIR knygele procedūros

15 straipsnis

1. Laikiniai įvažiuojančioms kelių transporto priemonėms, autotraukiniams arba konteineriams, gabenantiems krovinius pagal TIR procedūrą, nereikalingas joks specialus muitinės dokumentas. Taip pat nereikalingos garantijos kelių transporto priemonėms, autotraukiniams arba konteineriams.
2. Šio straipsnio 1 dalies nuostata Susitariančiajai Šaliai netrukdo reikalauti, kad paskirties muitinė atliktų formalumus, numatytus tos šalies nacionalinių įstatymų, siekiant užtikrinti, kad, pasibaigus TIR procedūrai, kelių transporto priemonė, autotraukinys ar konteineris išvyks.

16 straipsnis

Vykdam TIR procedūrą kelių transporto priemonėmis arba autotraukiniais, prie jų turi būti pritvirtintos stačiakampės lentelės su užrašu "TIR", atitinkančios šios konvencijos 5 priedo reikalavimus; viena lentelė tvirtinama priekyje, kita - transporto priemonės ar autotraukinio gale. Lentelės tvirtinamos taip, kad būtų gerai matomos. Jos turi būti nuimamos arba sukonstruotos taip, kad lentelę būtų galima apversti, uždengti, sulenkti arba sudėti taip, kad būtų aišku, jog TIR procedūra nevykdoma. (ECE/TRANS/17/Pakeit.16, įsigaliojo 1994 m. liepos 24 d.)

17 straipsnis

1. Kiekvienai kelių transporto priemonei ar konteineriui įforminama atskira TIR knygelė. Tačiau viena TIR knygelė gali būti įforminama ir vienam autotraukiniui arba keliems konteineriams, pakrautiems vienoje transporto priemonėje arba jų sąstate. Tokiu atveju TIR knygelės prekių manifeste būtina atskirai nurodyti kiekvienos sąstatui priklausančios transporto priemonės arba kiekvieno konteinerio krovinį.

2. TIR knygelė galioja tik vienam gabenimui. Joje turi būti tiek atplėšiamų muitiniam įforminimui ir procedūrų vykdymui skirtų lapų, kiek jų reikia konkrečiam gabenimui. 1

8 straipsnis

TIR procedūra gali būti tęsiama per kelias išvykimo ir paskirties muitines, tačiau išvykimo ir paskirties muitinių kartu paėmus negali būti daugiau kaip keturios. TIR knygelė paskirties muitinėms gali būti pateikta tik tada, jeigu yra visų išvykimo muitinių žymos.

(ECE/TRANS/17/Pakeit.10, įsigaliojo 1989 m. gegužės 23 d.)

19 straipsnis

Kroviniai ir kelių transporto priemonė, autotraukinys ar konteineriai išvykimo muitinėje nurodomi kartu su TIR knygele. Išvykimo šalies muitinė imasi visų būtinų priemonių, kad įsitikintų krovinio manifeste pateiktų duomenų tikslumu ir(arba) uždėtų muitinės plombas arba patikrintų tos muitinės įgaliotų asmenų uždėtas plombas.

20 straipsnis

Muitinės tarnybos kroviniams, gabenamiems jų šalies teritorija, gali nustatyti tranzito terminą ir reikalauti, kad kelių transporto priemonė, autotraukinys ar konteineris važiuotų nustatytu maršrutu.

21 straipsnis Kiekvienoje en route ir paskirties muitinėje kelių transporto priemonė, autotraukinys ar konteineris kartu su gabenamu kroviniu ir įforminta to krovinio TIR knygele turi būti pateikti muitinės kontrolei.

22 straipsnis

1. Kiekvienos Susitariančiųjų Šalių en route muitinės pareigūnai paprastai pripažįsta kitų Susitariančiųjų Šalių muitinės pareigūnų uždėtas ir nepažeistas muitinės plombas, išskyrus tada, kai krovinytis tikrinamas laikantis 5 straipsnio 2 punkto nuostatų. Vis dėlto šie pareigūnai gali, jei tai privaloma pagal kontrolės reikalavimus, papildomai uždėti savo plombas.

2. Vienos iš Susitariančiųjų Šalių pripažinti muitinės spaudai ir plombos jų teritorijoje juridiskai yra taip pat apsaugoti, kaip ir nacionalinės muitinės spaudai ir plombos.

23 straipsnis

Muitinės tarnybos negali:

- reikalauti, kad kelių transporto priemonės, autotraukiniai arba konteineriai, važiuodami jų šalies teritorija, būtų eskortuojami vežėjo sąskaita;
- reikalauti, kad kelių transporto priemonės, autotraukiniai arba konteineriai ir jų kroviniai pakeliui būtų tikrinami,
- išskyrus ypatingus atvejus.

24 straipsnis

Jeigu muitinės tarnybos en route muitinėje arba kelyje tikrina krovinį, gabenamą transporto priemone, autotraukiniu arba konteineriu, visus įrašus apie uždėtas naujas plombas ir atliktos muitinės kontrolės pobūdį jos turi įrašyti atplėšiamuose TIR knygelės lapuose, kurie naudojami jų šalyje, atitinkamose šaknelėse, taip pat likusiuose atplėšiamuose TIR knygelės lapuose.

25 straipsnis

Jeigu muitinės plombos ir spaudai kelyje buvo pažeisti kitomis aplinkybėmis, negu numatyta 24 ir 35 straipsniuose, arba jeigu krovinytis buvo sunaikintas arba sugadintas nepažeidus plombų, taikoma TIR knygelės naudojimo procedūra, nustatyta konvencijos I priede, nepažeidžiant nacionalinių įstatymų nuostatų; užpildomas ir TIR knygelėje esantis protokolas.

26 straipsnis

1. Jeigu dalis maršruto eina šalies, kuri nėra šios Konvencijos Susitariančioji Šalis, teritorija, šioje kelio dalyje TIR procedūra laikinai sustabdoma. Tokiu atveju Susitariančiosios Šalies, kurios teritorija krovinytis toliau gabenamas, muitinės tarnybos priima TIR knygelę TIR procedūrai atnaujinti, jei muitinės plombos arba identifikavimo ženklai nepažeisti.

2. Ta pati nuostata taikoma ir tai maršruto daliai, kai TIR knygelės savininkas vienos Susitariančiųjų Šalių teritorijoje knygelės nenaudoja dėl paprastesnių muitinio tranzito procedūrų arba kai muitinio tranzito režimas nebūtinai.

3. Tokiais atvejais muitinės tarnybos, kuriose TIR procedūra buvo laikinai nutraukta arba atnaujinta, yra laikomos en route muitinėmis įvažiuojant arba išvažiuojant iš šalies.

27 straipsnis

Kai laikomasi šios konvencijos nuostatų, ypač 18 straipsnio, nurodyta paskirties muitinė gali būti pakeista kita paskirties muitine.

28 straipsnis

Kai krovinys atgabenamas į paskirties muitinę ir prekės išleidžiamos laisvai cirkuliuoti arba perduodamos laikinai saugoti muitinės kontrolei, atlikus visus privalomus muitinės formalumus, TIR knygelė įforminama nedelsiant.

c. Sunkiasvorių ir nestandartinio dydžio krovinių gabenimo nuostatos

29 straipsnis

1. Šio skyriaus nuostatos taikomos tik gabenant sunkiasvorius ir nestandartinio dydžio krovinius, kurių apibrėžimas pateiktas konvencijos 1 straipsnio k dalyje.

2. Kai taikomos šio skyriaus nuostatos, išvykimo muitinės sprendimu sunkiasvoriai ir nestandartinio dydžio kroviniai gali būti gabenami neplombuotomis transporto priemonėmis arba konteneriais.

3. Šio skyriaus nuostatos taikomos tik tais atvejais, kai, išvykimo muitinės nuomone, sunkiasvoriai arba nestandartinio dydžio kroviniai, taip pat kartu gabenami jiems priklausantys reikmenys gali būti lengvai atpažįstami pagal pateiktą jų aprašymą arba yra užplombuojami ar pažymimi identifikavimo ženklais taip, kad būtų neįmanoma jų pakeisti ar nuimti nepaliekant žymės.

30 straipsnis

Visos šios konvencijos nuostatos, išskyrus tas, kurioms šiame skyriuje numatytos išimtys, taikomos ir gabenant pagal TIR procedūrą sunkiasvorius arba nestandartinio dydžio krovinius.

31 straipsnis

Garantinė asociacija atsako ne tik už TIR knygelėje nurodytas prekes, bet ir už tas, kurios neišvardytos, bet yra ant platformos arba tarp knygelėje išvardytų prekių.

32 straipsnis Viršelyje ir ant visų atplėšiamų TIR knygelės lapų turi būti juodu šriftu užrašyta "Sunkiasvoriai arba nestandartinio dydžio kroviniai".

33 straipsnis

Išvykimo muitinės tarnybos gali reikalauti, kad pakavimo lapai, nuotraukos, brėžiniai ir kt., kurie būtini gabenamiems kroviniams atpažinti, būtų pridedami prie TIR knygelės. Tokiu atveju muitinės pareigūnai šiuos dokumentus patvirtina; vienas nurodytų dokumentų egzempliorius tvirtinamas prie TIR knygelės viršelio vidinės pusės ir visuose TIR knygelės manifesto lapuose daromas įrašas, kad tokie dokumentai yra.

34 straipsnis

Visos Susitariančiųjų Šalių en route muitinės pripažįsta muitinės plombas ir/arba identifikavimo ženklus, uždėtus kitų Susitariančiųjų Šalių kompetentingų institucijų. Tačiau ir jos pačios gali papildomai uždėti plombas ir/arba identifikavimo ženklus. Tokiu atveju apie naujas plombas ir/arba identifikavimo ženklus pažymima TIR knygelės atplėšiamuose lapuose, naudojamuose jų šalyje, atitinkamose šaknelėse, taip pat likusiuose TIR knygelės atplėšiamuose lapuose.

35 straipsnis

Jeigu kelyje arba en route muitinėje apžiūrą atliekantys muitinės pareigūnai priversti nuimti plombas ar identifikavimo ženklus, apie tai, kad buvo uždėtos naujos plombos ar identifikavimo ženklai, jie pažymi TIR knygelės atplėšiamuose lapuose, naudojamuose jų šalyje, atitinkamose šaknelėse, taip pat likusiuose TIR knygelės atplėšiamuose lapuose.

IV skyrius

Konvencijos nuostatų pažeidimas

36 straipsnis

Šios Konvencijos nuostatų pažeidėjas baudžiamas tos šalies, kurioje padarytas pažeidimas, įstatymų nustatyta tvarka.

37 straipsnis

Jeigu neįmanoma nustatyti, kieno teritorijoje padarytas pažeidimas, teigiama, kad pažeidimas padarytas tos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, kurioje jis buvo užfiksuotas.

38 straipsnis

1. Kiekviena Susitariančioji Šalis turi teisę iš bet kurio asmens, kuris rimtai pažeidė muitinės įstatymus ar kitas muitinės taisykles, susijusias su tarptautiniu krovinių gabenimu, laikinai arba visam laikui atimti teisę naudotis šia konvencija nustatytais teisėmis.

2. Apie atimtą teisę nedelsiant (per savaitę) pranešama tos Susitariančiosios Šalies, kurios teritorijoje toks asmuo yra įsikūręs arba nuolat gyvena, muitinės tarnyboms. Taip pat pranešama garantinei asociacijai(-oms) šalies, kurioje padarytas pažeidimas.

39 straipsnis

Tais atvejais, kai TIR procedūros pripažįstamos:

1. Susitariančiosios Šalys nekreipia dėmesio į nežymius nukrypimus nuo nustatytų terminų ir maršrutų.
2. Taip pat ir tada, kai nustatoma, kad duomenys TIR knygelės krovinio manifeste neatitinka kelių transporto priemonės, autotraukinio arba konteinerio turinio, nelaikoma, kad TIR knygelės savininkas pažeidė šios konvencijos nuostatas, jeigu pateikiama įrodymų, įtikinančių kompetentingas tarnybas, kad tie skirtumai atsirado ne dėl klaidų, padarytų tyčia, arba ne dėl aplaidumo pakraunant ar išsiunčiant krovinį, arba pildant minėtąjį manifestą.

40 straipsnis

Išvykimo ir paskirties šalių muitinių tarnybos nelaiko TIR knygelės savininko kaltu dėl pastebėtų neatitikimų, jeigu tie neatitikimai susiję su muitinės procedūromis, atliktomis prieš arba po TIR procedūros, kuriose TIR knygelės savininkas nedalyvavo.

41 straipsnis

Jeigu pateikiama įrodymų, įtikinančių muitinės tarnybas, kad TIR knygelės manifeste nurodytos prekės nesugražinamai prarastos ar sunaikintos kelių transporto įvykio metu arba susiklosčius neišvengiamoms aplinkybėms, kad trūkumas natūraliai atsirado dėl toms prekėms būdingų savybių, tada įprastų muitų ir mokesčių mokėti nereikia.

42 straipsnis

Gavusios vienos Susitariančiosios Šalies paklausimą su išdėstytomis tam tikromis aplinkybėmis, Susitariančiųjų Šalių, susijusių su TIR procedūra, kompetentingos tarnybos pateikia tai šaliai visą turimą informaciją, būtiną ankstesnėms 29, 40 ir 41 straipsnių nuostatomis įgyvendinti.

42 bis straipsnis

Kompetentingos tarnybos, glaudžiai bendradarbiaudamos su asociacijomis, imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad TIR knygelės būtų teisingai naudojamos. Tuo tikslu jos gali taikyti atitinkamas nacionalines ir tarptautines kontrolės priemones. Jeigu kompetentingos tarnybos taiko nacionalines kontrolės priemones, apie tai turi būti nedelsiant pranešta TIR valdybai, kuri patikrina, ar tos priemonės atitinka TIR konvencijos nuostatas. Tarptautines kontrolės priemones priima Administracinis komitetas.

V skyrius

Aiškinamosios pastabos

43 straipsnis

III dalies 6 ir 7 prieduose pateikti paaiškinimai plačiau komentuoja kai kurias šios konvencijos ir jos priedų nuostatas. Juose pateiktos ir praktinės rekomendacijos.

VI skyrius

KITOS nuostatos

44 straipsnis

Kiekviena Susitariančioji Šalis teikia suinteresuotoms garantinėms asociacijoms lengvatas šiais atvejais:

- a. pervedant valiutines sumas, kurias Susitariančiųjų Šalių kompetentingos tarnybos reikalauja sumokėti ir kurias Susitariančiųjų Šalių kompetentingos institucijos išieško pagal šios konvencijos 8 straipsnio nuostatų reikalavimus, ir
- b. pervedant valiutines sumas sumokėti už TIR knygelėlių blankus, užsienio asociacijų, jų korespondentų arba tarptautinių organizacijų siunčiamus garantinėms asociacijoms.

45 straipsnis

Kiekviena Susitariančioji Šalis paskelbia išvykimo vietas, tarpinių ir paskirties muitinių, kurias ji paskiria TIR procedūroms vykdyti, sąrašą. Kaimyninės Susitariančiosios Šalys konsultuojasi dėl atitinkamų pasienio muitinių ir jų darbo valandų.

46 straipsnis

1. Muitinės pareigūnai, atlikdami šioje konvencijoje minimus formalumus, neturi teisės reikalauti mokesčių, išskyrus tuos atvejus, kai šie formalumai atliekami ne tuo laiku ir ne tose vietose, kurios numatytos jiems vykdyti.
2. Susitariančiosios Šalys stengiasi kiek galėdamos palengvinti greitai gendančių prekių muitinės procedūras.

47 straipsnis

1. Šios konvencijos nuostatos neprieštarauja nei nacionalinių įstatymų numatytiems apribojimams ir kontrolei, pagrįstiems įprasta visuomenės morale, saugumu, higiena bei sveikata, taip pat veterinarijos ir fitopatologijos reikalavimais, nei tais įstatymais numatytų mokesčių mokėjimui.

2. Šios konvencijos nuostatos netrukdo taikyti kitų nacionalinių arba tarptautinių nuostatų, reglamentuojančių krovinių gabenimą.

48 straipsnis

Ši konvencija Susitariančiosioms Šalims, sudarančioms muitų arba ekonominę sąjungą, netrukdo taikyti ypatingų taisyklių gabenant krovinius, kai jų išvykimo ir paskirties vieta yra šių šalių teritorijoje arba kai jų teritorija vykdomas tranzitas, jei tokios taisyklės neapriboja šioje konvencijoje numatytų lengvatų.

49 straipsnis

Šios konvencijos nuostatos netrukdo taikyti didesnių lengvatų, kurias Susitariančiosios Šalys, remdamosi vienašaliais nuostatais arba dvišaliais ar daugiašaliais susitarimais, suteikia arba nori suteikti, tik tokios lengvatos neturi trukdyti taikyti šios Konvencijos nuostatas ir vykdyti TIR procedūras.

50 straipsnis

Jei pateikiamas atitinkamas prašymas, Susitariančiosios Šalys keičiasi būtina informacija šios konvencijos nuostatomis įdiegti, ypač duomenimis apie leidimą gabenti krovinius kelių transporto priemonėmis ir konteneriais bei apie jų konstrukcijų technines charakteristikas.

51 straipsnis

Šios konvencijos priedai yra neatskiriama konvencijos dalis.

VII skyrius

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

52 straipsnis

Pasirašymas, ratifikavimas, pritarimas, patvirtinimas ir prisijungimas

1. Visos valstybės, Jungtinių Tautų narės ar bet kokių kitų specializuotų agentūrų arba Tarptautinės atominės energetikos agentūros narės, arba Tarptautinio teismo dalyvės, taip pat bet kuri kita valstybė, pakviesta JT Generalinės Asamblėjos, gali tapti šios konvencijos Susitariančiąja Šalimi, jeigu:

a) pasirašo ją be išlygų ratifikuoti, pritarti arba patvirtinti;

b) atiduoda saugoti ratifikavimo, pritarimo arba patvirtinimo dokumentus po to, kai pasirašo ją su išlyga ratifikuoti, pritarti arba patvirtinti;

c) atiduoda saugoti prisijungimo dokumentus.

2. Valstybės, nurodytos šio straipsnio 1 dalyje, šią konvenciją pasirašo JT būstinėje Ženevoje nuo 1976 m. sausio 1 d. iki 1976 m. gruodžio 1 d. Vėliau gali prie jos prisijungti.

3. Pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis muitų arba ekonominės sąjungos taip pat gali kartu su jų valstybėmis narėmis tapti šios konvencijos Susitariančiosiomis Šalimis arba bet kuriuo metu vėliau, kai jų valstybės narės taps šios konvencijos Susitariančiosiomis Šalimis. Šios sąjungos nebalsuoja.

4. Ratifikavimo, pritarimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumentai atiduodami saugoti JT Generaliniam sekretoriui.

53 straipsnis

Įsigaliojimas

1. Ši konvencija įsigalioja po šešių mėnesių nuo tos dienos, kai penkios 52 straipsnio 1 dalyje minimos valstybės pasirašo ją be išlygų ratifikuoti, pritarti ar patvirtinti arba atiduoda saugoti ratifikavimo, pritarimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentus.

2. Kai penkios valstybės, minimos 52 straipsnio 1 dalyje, pasirašo ją be išlygų ratifikuoti, pritarti ar patvirtinti arba atiduoda saugoti savo ratifikavimo, pritarimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentus, ši konvencija visoms naujoms Susitariančiosioms Šalims įsigalioja po šešių mėnesių nuo tos dienos, kai jos atidavė saugoti savo ratifikavimo, pritarimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentus.

3. Bet kuris ratifikavimo, pritarimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumentas, atiduotas saugoti po šios konvencijos pataisos įsigaliojimo, yra susijęs su šios konvencijos pakeistu tekstu.

4. Bet kuris dokumentas, atiduotas saugoti po pataisos priėmimo, bet iki jos įsigaliojimo, siejamas su pakeistu konvencijos tekstu nuo šios pataisos įsigaliojimo dienos.

54 straipsnis

Denonsavimas

1. Kiekviena Susitariančioji Šalis, pateikusi pranešimą JT Generaliniam sekretoriui, gali denonsuoti šią konvenciją.
2. Denonsavimas įsigalioja po penkiolikos mėnesių nuo tos dienos, kai Generalinis sekretorius gavo tokį pranešimą.
3. Denonsavimas nesustabdo TIR knygių galiojimo, jei jos buvo pateiktos išvykimo muitinei iki denonsavimo įsigaliojimo dienos, taip pat neturi įtakos garantinių asociacijų garantijai, reikalingai pagal šios konvencijos reikalavimus.

55 straipsnis

Konvencijos galiojimo nutraukimas

Jei per 12 mėnesių nuo šios konvencijos įsigaliojimo valstybių, kurios yra Susitariančiosios Šalys, pasidaro mažiau nei penkios, tai, pasibaigus šiam 12 mėnesių laikotarpiui, konvencija netenka galios.

56 straipsnis

1959 m. TIR konvencijos galiojimo nutraukimas

1. Nuo šios konvencijos įsigaliojimo dienos netenka galios 1959 m. TIR konvencija, o Susitariančiųjų Šalių santykiai grindžiami šia konvencija.
2. Tinkamumo liudijimus, išduotus kelių transporto priemonėms ir konteineriams pagal 1959 m. TIR konvenciją, šios konvencijos Susitariančiosios Šalys pripažįsta galiojančiais arba pratęsia jų galiojimą gabenti krovinius su muitinės plombomis, jei tokios transporto priemonės ir konteineriai ir toliau atitinka reikalavimus, kuriais remiantis jie buvo pripažinti esą tinkami.

57 straipsnis

Ginčų sprendimas

1. Bet koks ginčas tarp dviejų ar daugiau Susitariančiųjų Šalių dėl šios konvencijos aiškinimo arba taikymo ginčo šalių turi būti kiek įmanoma išspręstas derybomis arba kitomis priemonėmis.
2. Bet koks ginčas tarp dviejų ar daugiau Susitariančiųjų Šalių dėl šios konvencijos aiškinimo arba taikymo, jei jo negalima išspręsti šio straipsnio 1 dalyje nurodytais būdais, vienos Susitariančiųjų Šalių prašymu perduodamas arbitražui. Teismas sudaromas tokios sudėties: kiekviena ginčo šalis skiria arbitražą, o visos skiria trečiąjį arbitražą kaip arbitražo pirmininką. Jei, gavusi pareiškimą, viena ginčo šalis per tris mėnesius nepaskiria arbitro arba arbitrai neišrenka pirmininko, bet kuri šalis gali kreiptis į JT Generalinį sekretorių prašydama paskirti arbitražą arba arbitražo pirmininką.
3. Arbitražas, sudarytas pagal straipsnio 2 dalies nuostatas, sprendimas ginčo šalims yra privalomas.
4. Arbitražas pats nustato savo darbo tvarką.
5. Arbitražo sprendimai priimami balsų dauguma.
6. Visus nesutarimus, galinčius kilti tarp ginčo šalių dėl arbitražo sprendimo aiškinimo ir vykdymo, bet kuri šalis gali perduoti peržiūrėti arbitražo teismui, kuris paskelbė šį sprendimą.

58 straipsnis

Išlygos

1. Kiekviena valstybė, pasirašydama, ratifikuodama arba prisijungdama prie šios konvencijos, gali pareikšti, kad neįsipareigoja taikyti konvencijos 57 straipsnio 2-6 dalių. Kitos Susitariančiosios Šalys taip pat netaikys šių dalių Susitariančiai Šaliai, padariusiai tokią išlygą.
2. Kiekviena Susitariančioji Šalis, padariusi išlygą pagal šio straipsnio 1 dalį, gali bet kuriuo metu atšaukti ją pranešdama apie tai JT Generaliniam sekretoriui.
3. Šiai konvencijai negali būti taikomos jokios kitos išlygos, išskyrus tas, kurios numatytos šio straipsnio 1 dalyje.

58 bis straipsnis

Administracinis komitetas

Į Administracinį komitetą įeina visos Susitariančiosios Šalys. Jo sudėtis, funkcijos ir darbo tvarka išdėstyta 8 priede.

58 ter straipsnis

TIR valdyba

Administracinis komitetas įsteigia TIR valdybą, kuri savo vardu vykdo pavedimus vadovaudamasi TIR konvencija arba Administracinio komiteto įpareigota. Šios tarybos sudėtis, funkcijos ir darbo tvarka išdėstyta 8 priede.

59 straipsnis

Šios konvencijos pakeitimo tvarka

1. Ši konvencija ir jos priedai gali būti pakeičiami Susitariančiosios Šalies siūlymu šiame straipsnyje numatyta tvarka.
2. Kiekvieną pasiūlytą konvencijos pakeitimą pagal procedūros taisykles, pateiktas 8 priede, peržiūri Administracinis komitetas, susidedantis iš visų Susitariančiųjų Šalių. Kiekvieną Administracinio komiteto posėdyje peržiūrėtą ar parengtą pataisą, jeigu jai pritaria du trečdaliai dalyvavusių ir balsavusių narių, JT Generalinis sekretorius siunčia Susitariančiosioms Šalims priimti.
3. Kiekvienas pakeitimas, išskyrus 60 straipsnyje numatytus atvejus, pateiktas remiantis ankstesne dalimi, visoms Susitariančiosioms Šalims įsigalioja po trijų mėnesių, pasibaigus dvylikos mėnesių terminui nuo pakeitimo pateikimo dienos, jei per tą laiką JT Generalinis sekretorius negavo dėl siūlomo pakeitimo jokių kokios nors valstybės - Susitariančiosios Šalies - prieštaravimų.
4. Jeigu siūlomam pakeitimui prieštaraujama, kaip numatyta šio straipsnio 3 dalyje, pakeitimas yra nepriimtas ir neįsigalioja.

60 straipsnis

Speciali 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ir 9 priedų pakeitimo tvarka

1. Kiekvienas teikiamas 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ir 9 priedų pakeitimas, peržiūrėtas pagal 59 straipsnio 1 ir 2 dalis, įsigalioja per tokį laiką, kokį nustatė Administracinis komitetas jo priėmimo metu, jeigu iki ankstesnio termino, nustatyto Administracinio komiteto, viena penktoji arba penkios valstybės - Susitariančiosios Šalys (beje, turimas galvoje mažesnis iš dviejų minėtų skaičių) nepraneša JT Generaliniam sekretoriui, kad prieštarauja dėl pakeitimo. Terminus, nurodytus šioje dalyje, Administracinis komitetas tvirtina dviejų trečdalių dalyvavusių ir balsavusių narių balsų dauguma.
2. Pagal 1 dalį priimtas pakeitimas įsigalioja visoms Susitariančiosioms Šalims vietoj visų ankstesnių nuostatų, su kuriomis susijęs šis pakeitimas.

61 straipsnis

Prašymai, pranešimai ir prieštaravimai

JT Generalinis sekretorius informuoja visas Susitariančiąsias Šalis ir valstybes, minėtas šios konvencijos 52 straipsnio 1 dalyje, apie visus prašymus, pranešimus ir prieštaravimus, pateiktus pagal 59 ir 60 straipsnius, ir kiekvieno pakeitimo įsigaliojimo dieną.

62 straipsnis

Konferencija, skirta šiai konvencijai peržiūrėti

1. Kiekviena valstybė - Susitariančioji šalis, - pranešusi JT Generaliniam sekretoriui, gali prašyti susaukti konferenciją šiai konvencijai peržiūrėti.

2. Konferenciją, skirtą šiai konvencijai peržiūrėti, į kurią kviečiamos visos Susitariančiosios Šalys ir visos 52 straipsnio 1 dalyje minimos valstybės, sušaukia JT Generalinis sekretorius, jeigu per šešis mėnesius nuo pranešimo dienos ne mažiau kaip ketvirtadalis valstybių - Susitariančiųjų Šalių - praneša jam, kad sutinka su šiuo prašymu.

3. Konferenciją, skirtą šiai konvencijai peržiūrėti, į kurią kviečiamos visos Susitariančiosios Šalys ir visos valstybės, minimos 52 straipsnio 1 dalyje, JT Generalinis sekretorius šaukia ir gavęs Administracinio komiteto prašymą. Administracinio komiteto dalyvavusių ir balsavusių narių dauguma nusprendžia, ar tokį prašymą Generaliniam sekretoriui pateikti, ar ne.

4. Jeigu pagal šio straipsnio 1 arba 3 dalį nutariama konferenciją sušaukti, JT Generalinis sekretorius informuoja visas Susitariančiąsias Šalis ir prašo jų per tris mėnesius pateikti pasiūlymus, kurie būtų aptarti konferencijos metu. Ne mažiau kaip prieš tris mėnesius iki konferencijos Generalinis sekretorius praneša visoms Susitariančiosioms Šalims numatomą darbotvarkę bei svarstytinus klausimus.

63 straipsnis

Pranešimai

Be pranešimų ir informacijos, numatytų 61 ir 62 straipsniuose, JT Generalinis sekretorius visas 52 straipsnyje minėtas valstybes informuoja:

- a) apie pasirašytus, ratifikuotus, priimtus, patvirtintus ir prisijungimo dokumentus, numatytus 52 straipsnyje;
- b) apie šios konvencijos įsigaliojimo laiką, numatytą 53 straipsnyje;
- c) apie denonsavimą, numatytą 54 straipsnyje;
- d) apie šios konvencijos galiojimo nutraukimą, numatytą 55 straipsnyje;
- e) apie išlygas, numatytas 58 straipsnyje.

64 straipsnis

Autentiškas tekstas

Po 1976 m. gruodžio 31 d. šios konvencijos teksto originalas atiduodamas saugoti JT Generaliniam sekretoriui, kuris patvirtintus egzempliorius išsiunčia kiekvienai Susitariančiajai Šaliai ir kiekvienai 52 straipsnio 1 dalyje minimai valstybei, kuri nėra Susitariančioji Šalis.

Tai patvirtindami, toliau nurodyti tinkamai įgalioti asmenys pasirašė šią konvenciją.

Sudaryta Ženevoje tūkstantis devyni šimtai septyniasdešimt penktų metų lapkričio keturioliką dieną vienas egzempliorius anglų, prancūzų ir rusų kalbomis, visi tekstai turi vienodą teisinę galią.